

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо обмеження вмісту трансжирних кислот у харчових продуктах»

1. Мета

Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо обмеження вмісту трансжирних кислот у харчових продуктах» (далі – проєкт акта) розроблено з метою запровадження заходів щодо регулювання вмісту трансжирних кислот у харчових продуктах є профілактика виникнення неінфекційних захворювань, зокрема ішемічної хвороби серця за рахунок сприяння здоровому харчуванню, поліпшення раціону харчування та здоров'я населення. Ефективні заходи у цьому напрямку можуть зробити величезний внесок у вирішення проблем надлишкової ваги, ожиріння та неінфекційних захворювань.

Прийняття запропонованих змін значно знизить рівень споживання трансжирів у всіх вікових групах, покращить поживну цінність харчових продуктів, у тому числі за рахунок збільшення використання більш здорових жирів (наприклад, мононенасичених або поліненасичених жирів), що в свою чергу може позитивно відобразитись на рівні смертності внаслідок серцево-судинних захворювань.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Споживання трансжирних кислот (далі – трансжири) пов'язано з підвищеним ризиком розвитку цілого ряду порушень у стані здоров'я населення, включаючи серцево-судинні захворювання і деякі форми раку. Трансжири найчастіше зустрічаються в технологічно оброблених харчових продуктах, що містять частково гідрогенізовані рослинні олії. Максимальне обмеження вмісту промислових трансжирів у харчових продуктах отримало докази високої ефективності та економічної доцільності серед заходів у сфері громадського здоров'я, які дозволяють поліпшити раціон харчування та знизити ризик неінфекційних захворювань, особливо серцево-судинних захворювань (далі - ССЗ), пов'язаних з ураженням кровоносних судин атеросклерозом. У 2003 році Данія, перша у світі країна, ввела практично повну заборону продажу продуктів, що містять трансжири. На сьогодні Європейський регіон ВООЗ є світовим лідером за таким параметром, як кількість країн, які запровадили заходи щодо вилучення трансжирів з харчових продуктів.

В Європейському регіоні спостерігається значна прихильність діям, спрямованим на зниження рівня споживання трансжирів. Австрія, Угорщина, Ісландія, Норвегія, Швейцарія та Латвія ввели аналогічні обмеження, які на практиці означають майже повну заборону використання трансжирів у харчових продуктах.

24 квітня 2019 року Комісія Європейського Парламенту та Ради прийняла Регламент Комісії (ЄС) 2019/649 «Про внесення змін до Додатку III до Регламенту (ЄС) № 1925/2006 Європейського Парламенту та Ради щодо трансжирів, крім трансжирів, що містяться в жирі тваринного походження».

Таким чином, у 2019 році на території всього Європейського Союзу запроваджено регулювання вмісту трансжирів, а саме: вміст трансжирів, крім трансжиру, який природним чином міститься у жирі тваринного походження, в харчових продуктах, призначених для кінцевого споживача не повинен перевищувати 2 грам на 100 грам жиру.

Цей факт є важливим для охорони здоров'я з огляду на те, що споживання всього 5 г трансжирів на добу пов'язане зі збільшенням ризику ішемічної хвороби серця на 23%.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається запровадити процедури регулювання вмісту трансжирних кислот в харчових продуктах, що пропонуються кінцевому споживачу шляхом внесення змін до Законів України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють Закони України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій. З метою отримання зворотного зв'язку від зацікавлених сторін проєкт акта оприлюднено на офіційному вебсайті МОЗ України.

Проєкт акта не стосується питань соціально-трудової сфери, функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Міністерством цифрової трансформації України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною

регуляторною службою України. Проєкт акта потребує проведення правової експертизи в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті акта відсутні положення, що стосуються: зобов'язань України у сфері Європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конституцією про захист прав людини і основоположних свобод; що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Проєкт акта надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта не матиме впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація акта матиме вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; громадське здоров'я, покращення стану здоров'я населення.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Оператори ринку харчових продуктів	Позитивний. Підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва, збільшення експорту вітчизняних товарів, що позитивно вплине на імідж країни в цілому, та як наслідок сприятиме залученню інвестицій	Прийняття проєкту акта позитивно вплине на імідж вітчизняних виробників
Громадяни	Позитивний. Дозволить мати доступ до безпечної харчової продукції. Зменшення витрат на лікування за рахунок попередження виникнення неінфекційних захворювань, пов'язаних із споживанням харчових продуктів, що містять трансжири.	Прийняття проєкту акта позитивно вплине на безпечність харчових продуктів, які споживаються на внутрішньому ринку, дозволить зменшити витрати на лікування.

Держава	Позитивний. В довгостроковій перспективі зменшення кількості витрачених коштів на лікування та профілактику захворювань серцево-судинної системи та витрати на соціальні виплати у разі тимчасової та тривалої втрати працездатності	Прийняття проекту акта позитивно вплине на здоров'я населення та покращення демографічної, економічної і соціальної ситуацій
---------	---	--

Міністр охорони здоров'я України

Максим СТЕПАНОВ

“ ___ ” _____ 2021 р.